

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

*Методичні вказівки
щодо підготовки до семінарських занять
з дисципліни*

**“ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ
ВІД НЕДОБРОСОВІСНОЇ
КОНКУРЕНЦІЇ”**

(для магістрів)

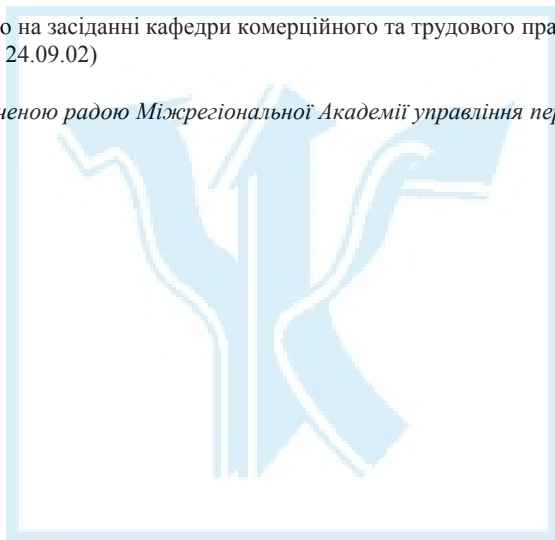
МАУП

Київ 2003

Підготовлено старшим викладачем *Н. О. Можаровською*

Затверджено на засіданні кафедри комерційного та трудового права (Протокол № 3 від 24.09.02)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

МАУП

Можаровська Н. О. Методичні вказівки щодо підготовки до семінарських занять з дисципліни “Правовий захист від недобросовісної конкуренції” (для магістрів). — К.: МАУП, 2003. — 14 с.

Методична розробка містить методичні рекомендації щодо підготовки до семінарських занять, теми та плани семінарських занять, теми рефератів, а також список рекомендованої літератури.

©Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2003

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Вивчення теоретичних аспектів права передбачає їх практичне застосування на семінарських заняттях шляхом вирішення практичних ситуацій, розгляду справ, що входять до компетенції Антимонопольного Комітету України, розв'язання тестів, відповідей на контрольні питання.

До завдань семінарських занять належать такі:

- поглибити здобуті теоретичні знання;
- *навчитися*: застосовувати на практиці норми законодавства про захист від недобросовісної конкуренції; узагальнювати практику застосування законодавства про захист від недобросовісної конкуренції і складати висновки за результатами узагальнення; використовувати роз'яснення законодавчих, виконавчих, судових та інших органів при застосуванні норм законодавства про захист від недобросовісної конкуренції;
- розвинути наукове мислення;
- сформувати навички ораторської майстерності.

Основою для підготовки студентів до семінарських занять є тематичні плани семінарських занять. При підготовці до семінарського заняття студент повинен всебічно розглянути і засвоїти винесені на практичний розгляд питання лекції, а саме:

- ознайомитися з планом семінарського заняття і наведеним списком навчальної літератури;
- перевірити наявність конспекту лекції;
- підготувати запитання до викладача з теми, винесеної на практичний розгляд;
- підготувати статті з проблемних питань теми.

Готуючись до семінарського заняття, студент повинен чітко усвідомити зміст питань, що виносяться на обговорення, довести свою думку про ці питання або пропозиції щодо вдосконалення законодавства з розглядуваних питань, попередньо проаналізувавши правові норми чинного законодавства про захист від недобросовісної конкуренції і практику його застосування, а також монографії вчених-юристів, доповіді та статті з конкурентної та антимонопольної політики в Україні. Бажано також опрацювати міжнародно-правові норми захисту конкуренції на ринках в загальній системі міжнародного права і вміти порівнювати ці норми з вітчизняними нормами, аргументуючи власну точку зору прикладами порівняння норм внутрішнього законодавства з конкуренції та монополії із

зарубіжними аналогами. Загалом на семінарських заняттях передбачаються розгорнуті відповіді студентів на питання теми з висвітленням питання розвитку конкурентного права і законодавства в Україні.

Позитивним моментом підготовки до семінарських занять є написання студентами рефератів, спроба написання наукових статей, змістовних доповідей.

На семінарському занятті викладач оцінює роботу студента комплексно на основі усних та/або письмових відповідей студента, підготовленої доповіді, реферату, участі в дискусіях і ділових іграх (наприклад, позивач — відповідач), вміння доводити власні думки і захищати особисту позицію.

Особливу увагу при оцінюванні роботи студента на семінарському занятті викладач приділяє вмінню студента вирішувати конкретні практичні ситуації. Студент не повинен обмежуватися лише відповіддю “правомірно” чи “не правомірно” або “так” чи “ні”, а обов’язково вміти обґрунтувати свою відповідь. Практичні завдання структуровані так, що будь-яка відповідь студента, навіть якщо вона протилежна відповіді на це саме запитання іншого студента, є дискусійною і має право на доведення, а коли її буде доведено з юридичних позицій — заслуговує на таку, що є правильною.

Оцінки за семінарські заняття враховуються при складанні заліку.

Завдання для самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни “Правовий захист від недобросовісної конкуренції” передбачають формування у них необхідних правових знань законодавства, що регулює питання захисту від недобросовісної конкуренції, шляхом пошуку й аналізу відповідних інформаційних джерел. Внаслідок опанування цих джерел студенти навчаються аналітично оцінювати й виокремлювати з них основне. Підготовка студентів до семінарських занять може відбуватися в таких основних формах:

- опрацювання лекційного матеріалу шляхом обов’язкового вивчення основних визначень і відповідей на питання семінарського заняття;
- вивчення законодавства, що регулює питання захисту від недобросовісної конкуренції, шляхом порівняння теоретичних основ з нормативним матеріалом теми;
- вивчення й аналіз монографій вчених-юристів, наукових статей, судової практики;

- написання реферативних робіт і складання переліку питань, які, на думку студентів, недостатньо висвітлені в літературі або на попередній лекції з метою їх чіткого засвоєння;
- самостійне конспектування найважливіших, з погляду студента, питань теми.

Реферативні роботи пропонуються з кожної теми навчальної дисципліни. Студенти за темою реферату готують змістовну доповідь, яку викладають на семінарському занятті. Мета доповіді полягає в засвоєнні іншими студентами основних аспектів конкретної теми і формуванні ними запитань, які можуть стати предметом подальшої дискусії.

Вимоги до написання реферативної роботи:

- обсяг — 10–15 аркушів формату А4;
- вступна частина, де висвітлюється актуальність вибраної теми;
- власні висновки та пропозиції;
- список використаних джерел.

З метою раціонального використання часу на семінарському занятті може бути обговорено щонайбільше два реферати. Решта часу заняття відводиться для усного опитування студентів.

Кращі реферати можуть бути рекомендовані до друку як наукові статті, подаватися на конкурси студентських наукових робіт.

Критерії оцінювання роботи студентів на семінарському занятті:

- оцінку “відмінно” студент отримує за умови повного і всебічного розкриття теми, вільного володіння термінологією, глибоких знань використаної при підготовці літератури, наявності власної точки зору з питання теми заняття і вміння доводити її, логічного та послідовного викладу вивченого матеріалу й уміння вільно та професійно вести дискусію;
- оцінку “добре” студент отримує за неістотних упущень при висвітленні матеріалу, неточних твердженнях, не підкріплених нормативними чи іншими доказами;
- оцінку “задовільно” студент отримує за умови розкриття питання в загальних рисах, розуміння суті питання, спроби зробити висновки, але за допущення грубих помилок, відсутності логіки викладу матеріалу;
- оцінку “незадовільно” студент отримує тоді, коли не може правильно відповісти на поставлене запитання, не розуміє суті питання і як наслідок не може зробити висновків.

Непідготовленість студента до семінарського заняття або відсутність його на занятті розцінюється як академічна заборгованість, яку він по-

винен відпрацювати, і це є підставою для недопущення студента до складання заліку.

ТЕМИ ТА ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Поняття недобросовісної конкуренції (2 год)

1. Поняття і зміст недобросовісної конкуренції. Аналіз поняття недобросовісної конкуренції в Україні і порівняння із зарубіжними аналогами.
2. Конкурентні відносини.
3. Визначення термінів.

Література [3; 5; 6; 9; 11–13; 15; 18; 19; 22; 25; 30]

Тема рефератів

1. Поняття недобросовісної конкуренції.
2. Суб'єкти конкурентних відносин.

Тема 2. Правові засади захисту від недобросовісної конкуренції (4 год)

1. Історична ретроспекція виникнення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції. Розвиток законодавства про захист від недобросовісної конкуренції. Об'єктивна необхідність законодавчого регулювання конкурентних відносин.
2. Загальна характеристика законодавства України про захист від недобросовісної конкуренції. Джерела правового регулювання. Спеціальні нормативно-правові акти та їх система. Міжнародні договори та Конвенції. Загальні міжнародно-правові принципи захисту від недобросовісної конкуренції.
3. Порівняльна характеристика законодавства України про захист від недобросовісної конкуренції із законодавствами країн СНД.

Література [1–3; 5; 6; 9–13; 15; 18; 19; 22; 25; 30]

Тема рефератів

1. Історія і передумови виникнення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції.
2. Загальна характеристика законодавства України про захист від недобросовісної конкуренції.

3. Міжнародно-правове регулювання захисту підприємців і споживачів від негативних наслідків недобросовісної конкуренції.

Тема 3. Державний контроль за дотриманням законодавства про захист від недобросовісної конкуренції (2 год)

1. Державний контроль за дотриманням законодавства про захист від недобросовісної конкуренції. Державні органи, покликані захищати суб'єктів господарської діяльності від недобросовісної конкуренції: структура, компетенція та повноваження.
2. Антимонопольний комітет України: структура, компетенція, повноваження. Державні уповноважені Антимонопольного комітету України. Судові органи: основні завдання, функції і права.
3. Обов'язки і відповідальність службових осіб органів державної виконавчої влади, уповноважені здійснювати контроль за дотриманням законодавства про захист від недобросовісної конкуренції.

Література [3; 15; 27]

Теми рефератів

1. Державний контроль за дотриманням законодавства про захист від недобросовісної конкуренції.
2. Структура, компетенція та повноваження Антимонопольного комітету України.

Тема 4. Державна політика щодо обмеження монополізму і недопущення недобросовісної конкуренції (2 год)

1. Антимонопольна політика як складова економічної політики держави. Демоніполізація, роздержавлення і приватизація як ядро економічної реформи. Утримання конкуренції як складова інституту антимонопольної діяльності. Забезпечення захисту інтересів суспільства від проявів монополізації і забезпечення нормами конкурентного права.
2. Негативні наслідки монополізму для розвитку економіки. Правові заходи обмеження монополізму. Держава як реалізатор антимонопольних функцій.

Література [3; 11–13; 30]

Теми рефератів

1. Основні напрями державної політики щодо обмеження монополізму і недопущення недобросовісної конкуренції.
2. Взаємозв'язки конкуренції і політики.

Тема 5. Неправомірне використання ділової репутації (2 год)

1. Правопорушення у вигляді неправомірного використання чужих позначень, рекламних матеріалів, упаковки.
2. Неправомірне використання товару іншого виробника.
3. Копіювання зовнішнього вигляду виробу.
4. Порівняльна реклама.

Література [2; 6–8; 13; 19; 22]

Теми рефератів

1. Склад правопорушення у вигляді неправомірного використання чужих позначень, рекламних матеріалів, упаковки.
2. Неправомірне використання товару іншого виробника. Визначення і характеристика змісту правопорушення.
3. Правопорушення у вигляді порівняльної реклами. Склад правопорушення.

Тема 6. Створення перешкод суб'єктам господарювання у процесі конкуренції (2 год)

1. Дискредитація господарюючого суб'єкта (підприємця).
2. Купівля-продаж товарів, виконання робіт, надання послуг з примусовим асортиментом.
3. Схиляння до бойкоту господарюючого суб'єкта (підприємця).
4. Схиляння постачальника до дискримінації покупця (замовника).
5. Схиляння господарюючого суб'єкта (підприємця) до розірвання договору з конкурентом.
6. Підкуп працівника постачальника.
7. Підкуп працівника покупця (замовника).
8. Досягнення неправомірних переваг у конкуренції.

Література [2; 6; 8; 13; 19; 22]

Тема рефератів

1. Створення перешкод суб'єктам господарювання у процесі конкуренції. Склад правопорушення.
2. Аналіз практики порушення справ щодо створення перешкод суб'єктам господарювання у процесі конкуренції.

Тема 7. Неправомірне збирання інформації, що становить комерційну таємницю, розголошення та використання комерційної таємниці (2 год)

1. Поняття неправомірного збирання інформації, що становить комерційну таємницю. Розголошення комерційної таємниці: поняття і зміст.
2. Схиляння до розголошення комерційної таємниці.
3. Дії, що кваліфікуються законодавством як неправомірне використання комерційної таємниці.

Література [2; 6–8; 13; 17; 19; 21; 22]

Тема рефератів

1. Неправомірне збирання інформації, що становить комерційну таємницю, розголошення та використання комерційної таємниці. Склад правопорушення.
2. Правові проблеми притягнення до відповідальності за неправомірне збирання інформації, що становить комерційну таємницю, розголошення та використання комерційної таємниці.

Тема 8. Відповідальність за недобросовісну конкуренцію (4 год)

1. Загальне поняття і види відповідальності за порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції.
2. Майнова відповідальність за порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції. Накладання штрафів на господарюючих суб'єктів — юридичних осіб і їх об'єднання. Накладання штрафів на юридичних осіб, їх об'єднання та об'єднання громадян, що не є господарюючими суб'єктами.
3. Майнові стягнення, вилучення товарів з неправомірно використаним позначенням і копій виробів іншого господарюючого суб'єкта (підприємця).
4. Спростування неправдивих, неточних або неповних відомостей.

5. Відшкодування збитків.
6. Адміністративна відповідальність громадян.

Література [2–9; 15; 18; 26; 29]

Темі рефератів

1. Поняття і види відповідальності за порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції.
2. Майнові санкції за порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції.
3. Адміністративна відповідальність громадян.

Тема 9. Адміністративна та кримінальна відповідальність (2 год)

1. Адміністративно-правові санкції: підстави і порядок застосування.
2. Кримінальна відповідальність за порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції.
3. Кримінально-правові санкції: підстави і порядок застосування.

Література [9; 10; 22–24]

Темі рефератів

1. Адміністративна відповідальність суб'єктів господарювання за порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції.
2. Кримінальна відповідальність за порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції.

Тема 10. Процесуальні засади захисту порушених прав у конкурентних правовідносинах (2 год)

1. Правові способи і порядок захисту порушених прав споживачів і підприємців від негативних проявів недобросовісної конкуренції.
2. Процесуальні засади розгляду Антимонопольним комітетом України та його територіальними відділеннями справ про недобросовісну конкуренцію.
3. Цивільно-процесуальний порядок розгляду спорів. Судовий захист підприємців і споживачів від недобросовісної конкуренції.
4. Господарсько-процесуальний порядок розгляду спорів. Судовий захист підприємців і споживачів від недобросовісної конкуренції.
5. Вимоги до форми і змісту позовної заяви.

Література [1–10; 13; 15; 17; 18; 21–26]

Теми рефератів

1. Процесуальні засади розгляду Антимонопольним комітетом України та його територіальними відділеннями справ про недобросовісну конкуренцію.
2. Аналіз недобросовісної конкурентної практики.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативна

1. *Конституція* України. — К.: Юрид. літ., 1996. — 50 с.
2. *Закон* України “Про підприємництво” від 7 січня 1991 р. // ВВР України. — 1991.
3. *Закон* України “Про Антимонопольний комітет України” від 26 листопада 1993 р. № 3659-ХІІ // ВВР України. — 1993. — № 50. — С. 472.
4. *Закон* України “Про рекламу” від 3 липня 1996 р. № 270/96-ВР // ВВР України. — 1996. — № 39. — С. 181; Із змін. і допов., внесеними Законом України від 18 листопада 1997 р. № 642/97-ВР // Уряд. кур’єр. — 1997. — 18 груд.
5. *Закон* України “Про захист економічної конкуренції” від 11 січня 2001 р. № 2210-ІІІ // ВВР України. — 2001. — № 12. — Ст. 64.
6. *Закон* України “Про захист від недобросовісної конкуренції” від 7 червня 1996 р. № 236/96-ВР // ВВР України. — 1996. — № 36. — С. 164. Введено в дію Постановою ВР України від 7 червня 1996 р. № 237/96-ВР з 1 січня 1997 р.; Із змін. і допов., внесеними Законом України від 18 листопада 1997 р. № 642/97-ВР // Уряд. кур’єр. — 1997. — 18 груд.
7. *Закон* України “Про охорону прав на знаки для товарів і послуг” від 15 грудня 1993 р. № 3689-ХІІ-ВР // ВВР України. — 1993.
8. *Закон* України “Про захист прав споживачів” від 12 травня 1991 р. № 1023-12; Із змін. і допов., внесеними законами України від 15 грудня 1993 р. № 3682-13 і від 18 червня 1997 р. № 365/97-ВР.
9. *Кодекс* України “Про адміністративні правопорушення”, введений у дію Постановою ВР Української РСР від 07.12.84 № 8074-10 // ВВР України. — 1984. — Дод. до № 51; Із змін. і допов., внесеними Постановою ВР України від 20.06.97 № 390/97-ВР// Уряд. кур’єр. — 1997. — 12 лип.

10. *Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р.* // ВВР України. — 2001. — № 25–26. — Ст. 131.
11. *Державна програма демонополізації економіки і розвитку конкуренції, схвалена Верховною Радою України від 21.12.93.* — К., 1993.
12. *Про Основні напрями конкурентної політики на 1999–2000 роки та заходи щодо їх реалізації: Указ Президента України від 26.02.99 № 219/99.*

Основна

13. *Азов Г.* Конкуренция: анализ, стратегия и практика. — М.: Центр экономики и маркетинга, 1996.
14. *Гражданское право.* — СПб., 1996. — Т. 1.
15. *Дахно І. І.* Антимонопольное право: Курс лекцій. — К.: Четверта хвиля, 1998.
16. *Ковасик В. В.* Уголовное преследование нарушенных антимонопольного законодательства в США // Юрид. практика. — 1996. — № 2. — С. 32.
17. *Крысин А. В.* Безопасность предпринимательской деятельности. — М., 1996. — С. 135–136.
18. *Никеров Г.* США: Антимонопольное правовое регулирование // Хозяйво и право. — 1990. — С. 119.
19. *Нойффер И. Т.* Основы законодательства против недобросовестной конкуренции // Основы немецкого торгового и хозяйственного права. — М., 1995. — С. 77.
20. *Олейник О. М.* Правовое обеспечение научно-технического прогресса и информатизации // Хозяйственное право. — М., 1994. — Т. 2 — С. 74–79.
21. *Плаксин В. А., Макогон Ю. В.* Коммерческая тайна: правовые проблемы // Государство и право. — 1992. — № 8. — С. 75.
22. *Саниахметова Н. А.* Правовая защита конкуренции в предпринимательстве Украины. — Одесса: АО “Бахва”, 1998.
23. *Саниахметова Н. А.* Правовые средства противодействия монополизму в предпринимательской деятельности // Предпринимательство, хозяйство и право. — 1996.
24. *Саниахметова Н. А.* Юридический справочник предпринимателя. — Одесса: АО “Бахва”, 2000.
25. *Супрун В. П.* Антимонопольное законодательство Украины // Бюл. законодавства і юрид. практики України. — 2001. — № 1.

26. *Тотьев К. Ю.* Конкуренция и монополизм: правовые аспекты регулирования. — М., 1996.
27. *Про принципи забезпечення відповідності антимонопольному законодавству створення та діяльності асоціації підприємців:* Інформ. лист Антимонопольного комітету України від 20 грудня 1995 р. № 5/03 // Закон і бізнес. — 1996. — № 5. — С. 26–29.
28. *Словник законодавчих і нормативних термінів* І. І. Дахна. — К.: Бліц-Інформ, 1998.
29. *Щербина В. С.* Господарське право України. — К.: Юрінком, 2001.
30. *Экономико-правовые проблемы антимонопольной политики:* Сб. науч. тр. — Донецк: ІЭПІ НАН України, 1997.
31. *NOTA BENE:* Юридичний словник-довідник / За ред. акад. НАН України Ю. С. Шемшученка. — К.: Феміна, 1996.

МАУП

ЗМІСТ

Методичні рекомендації щодо підготовки до семінарських занять.....	3
Теми та плани семінарських занять	6
Список рекомендованої літератури.....	11

Відповідальний за випуск
Редактор
Комп'ютерна верстка

*Н. В. Медведєва
Л. М. Гримасьська
Т. Г. Замура*

МАУП

Зам. № ВКЦ-1292

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП